

צא א מתי פזי מתי
מזה הלכה ו:
צד ב מתי פזי מתי
הלכה ו:
צד ד מתי פזי מתי
וסתם פזי מתי פזי מתי
אח מתי פזי מתי פזי מתי

[ועי' חזקוני לפרט
ד"ס ריש]

[פסחים ד' קמ"ב קמ"ג
ספרי בבבא דברי
תוס' הלל]

[עיי' ואלחנן ט"ז]

רבינו חננאל

אמר רבא מצוה צריך
לחבריה כשאר מצוה
זו שאנו אוכלין וכו' וכן
מור צריך להגביתו אבל
בשר אינו צריך להגביתו
ספרי שגרא מקדיש
בשר ואכל קדיש ברוך
אמר רב אחא בר יעקב
סמא פסל לומר תגדה
כ' ואסיקא כשר הוא
לומר דגרה דמצוה בוס
הוא דרבנן ואקש' פסל
דבר אחא בר יעקב סבר
סמא בוסות דאורייתא
הוא אידי דאמר בסוף
פירק' מצוה בוסן הוא
דרבנן ופירק' קסבר כל
דחקין רבנן בעין
דאורי' תקן. מאי בעבור
הד בעבור מצו' וסרי' וסרי'

[סנהדרין פ"א]

[לשמה כ"ז]

הגהות ה"ה
(ה) תוס' ד"ס ס"ג ונ"א
לענין שיהיה חסד וסוף
נכסין ונכסין

גליון הש"ס

גמ' קסברי רבנן מצוה
כזויה דרבנן ע"י
מגילה י"ט פ"ב תוס'
ד"ס ר"ז

הגהות מהר"ב
רנשבורג

[א] רשבי' ד"ס סלונים
וסי' תחתיו וסי' תחתיו
סוף ב"מ וסוף ב"מ
וסי' לכתוב תחת כפשי'
שם הגזירה והגזירה
ב"מ וסוף ב"מ וסוף ב"מ
בגזיר' והגזיר' וסוף ב"מ
ורדיק שם אלא שדק
סמכות לסי' תחתיו
ב"מ וסוף ב"מ וסוף ב"מ
סלונים דכח

פ"ה פסדו

והותם בגאולה. ת"ק לא פ' כיצד ופליגי במילתיה ר"ט ור"ע
ר' טרפון אינו חותם בצדק של היה מאריך בדברי
בקשה ולא היה אומר אלא הודאה ור"ע סבר דחותם בה בצדק
לפי שמאריך בדברי בקשה ואומר כן ה' אלהינו יגיענו ט' וק"ל
(עירובין דף מו:) הלכה כר' עקיבא
מחבירו וכן מילתו בסנהדרין (דף כה.)
גבי לא ירבה לו נשים ובריש חזקת
הביתס (ב"ב דף כה.) דפליגי תנאי
במילתיה דתנא קמא*:
ה"ג ונאמר לפניו שירה חדשה
(ה) וכן טעה לך שיר
חדש על גאולתנו*. דהכי תניא
מחביריה כל השירות לשון נקבה
תוך משירה דלעמיד דלשון זכר
כלומר שהנקבה יש לה זכר לידה
אף כל הנשים יש אחריהם זכר
תוך מלעמיד שאין אחריה זכר וכן
יסד הפייט* בזולת אי פתרום
שירות אלה לשון נקבה מיוחדים כי
תשועתם כיוולדה וגו' חזקת שיר
אחרון כזכרים לא יולדים שירו לה'
שיר חדש כו' וגרסינן סס מן
הזכרים ומן הפסחים שחגיגת
ארבעה עשר נאכלת קודם לפסח
לפי שהפסח נאכל על השוכב:
ה"ג

שלישה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו
ואלו הן פסח מצה ומרור פסח על שום
שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים
[שנאמר וזבח פסח הוא לה' אשר
פסח וגו'] מצה על שום שנאכלו אבותינו
במצרים [שנאמר ויאפיו את הבצק אשר
הוציאו ממצרים וגו'] מרור על שום שמררו
המצריים את בני אבותינו במצרים שנאמר
[וימררו את בניהם וגו'] כבכל דור ודור
חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא
ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא
לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים
לפיכך אנהנו חייבים להודות להלל לשבח
לפאר לרום להדר לברך לעלה ולקלם *למי
שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו
הוציאנו מעבודת לחרות מיגון לשמחה
וטאבל ליום טוב ומאפלה לאור גדול
ומשעבוד לגאולה ונאמר לפניו הללויה *עד
היכן הוא אומר בשי' עד אם הבנים שמחה
ובח"א יעד חלמיש למעינו מים
את אבותינו ממצרים ולא היה חותם רבי עקיבא אומר כן ה' אלהינו ואלהי
אבותינו יגיענו למעידים ולרגלים אררים הבאים לקראתנו לשלום שמחים
בבנין עירך וישישים בעבודתך ונאכל שם (מן הפסחים ומן הזבחים) כו' עד
בא"י נאל ישראל: **ג' אמר** רבא צריך שיאמר ואותו הוציא משם אמר
רבא מצוה צריך להגביתו ומרור צריך להגביתו בשר א"צ להגביתו ולא עוד
אלא שגראה כאוכל קדישם ברוך אמר רב אחא בר יעקב סימא פסור מלוכר
הגדה כתיב הכא בעבור זה וכתוב התם *בנגנו זה מה לחלן פרט *לסומא
אף באן פרט *לסומין אינו והאמר מרימר שאלתינהו לרבנן דבי רב יוסף מאן
דאמר אגדתא בי רב יוסף אמרו רב יוסף מ"ד אגדתא בי רב שישת אמרו רב
ששת *קסברי רבנן מצה בוסן הוה דרבנן מכלל דרב אחא בר יעקב סבר *מצה
בוסן הוה דאורייתא והא *רב אחא בר יעקב הוא דאמר מצה בוסן הוה דרבנן
קסבר כל דתקון רבנן בעין דאורייתא תיקון לרב שישת ולרב יוסף נמי הא ודאי
כל דתקון רבנן *בעין דאורייתא תיקון הכי השתא בשלמא התם מדרהו ליה
למיכתב *בנגנו הוא וכתוב בנגנו זה ש"מ פרט לסו מין הוא דאתא אבל הכא אי לאו
בעבור זה מאי לכתוב אלא בעבור מצה ומרור הוא דאתא: לפיכך אנהנו חייבין:
א"ר

טרפון שותח בצדק ואינו חותם בצדק מידי דהוה אכרכת פירות וברכת המנוח דכולה הוה ור' עקיבא חותם בה נמי בצדק לפי
שמוסיף בה דברי ר' יוחנן ובקשה: **פ' יגיענו וגו'.** והיינו דעבדינן כר"ע מחביריו והא דקאמר ת"ק וחותם בגאולה ד"ה הוא ולא בא למעט מילתיהו דר"ט
ור"ע אלא לאשמיטין שמסימין בצדקת גאולה דלא תימא אין מבדיקין כלל בסיום הגדה כי אם ברכת היין לצד על הכוס השני ודאי לנדב
במסכת כחובות דפרק א"פ (דף מ') דלויכא נמי פלוגתיהו דר' טרפון ור"ע כה"ג דפליגי בזהם משנה דתקן הגיע זמן ולא נישא אוכלת משלו
ואוכלת בתרומה ר' טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה ר"ע אומר מחלה תולין ומחלה תרומה וכו' היכי דפליגי התם ר"ט ור"ע בפירושא
דלויכא בתרומה ולא תלתא תנאי הוה הכי נמי פליגי תרייהו הכא בפירושא וחותם בגאולה ולא תלתא תנאי הוה שהתאם סתם דבריו בין
הכא בין בכתובות והדר מפרש לה בפלוגתא דר"ט ור"ע וחותם דתנא קמא סיוס בעלמא ואינו חותם דר"ט חתימת סוף ברכה הוא:
סלונים. תיבה אחת היא כמו הלול כגון תחתיה [א] הגזירה והגזירה (יחזקאל מה) וכמו כן כסיה: **ידידי.** ויקרא שמו ידידיה (ט"ז יב) נקח הגביר קרא
כן לשלמה: **מרתפים.** כמו מרחב: **אסא.** כלומר תיבה אחת היא ואין התיבה נחלקת לשנים: **לרב מאי.** מפליג פליג או אוסופי מוסיף
אבל רבה פשיטא דפליג מדקאמר בלבו: **מביני.** דודי ר' חייא: **סלון כפר גיפא.** כסוף שיטה ויה תחתית שיטה אחרת: **כסלונים**
כרס. כסלונים הרבה וכולהו הללויה דריש ליה הכי אלמא תיבה אחת היא: **כספסל.** תהלה לדוד: **כספסל.** תהלה לשני כי ישמח
תהלה למשה: **כסודא.** האדו לה' כי טוב: **שיר שבורס.** או ישיר משה: **פסא ישראל כו'.** כלומר בואו פשיטא לן דמשה וישראל
בואו שמה שטלו מן הים תיקונו ולא היה מקודם לכן אבל הלל דרשאי חדשים וימים טובים מי תיקו: **פל כל פרק ופרק ועל כל**
רגל ורגל ועל כל רגל פסח עליון. לישנא מעליא נקט כלומר שאם ח"ו תהא לרה עליון וישעו ממנה אומר אותה על גאולתה כגון
תוכה: **דוד אמר.** על המאורעות שאירעו: **כל אלו.** תפלות: **סלן וס.** כספר תהלים שאט אומרים על כל פרק ופרק: **מסא ופרקא**
אמרוסו. דכתיב ביה בלאת ישראל ממלכים הים ראה ויטם ואח"כ קצבו דוד בספרו: **אפער ישראל שופטין אס פספסין.** מציאת
מלכים ועד דוד ולא אמרו עליו הלל: **ד"ה פסלו של מיכס עומד בכ"י.** בואו מקום דבימי דוד היה דכתיב ביה עד גלות כל הארץ
(שופטים יח) וישראל אומרים הלל שכתוב בו כמותה והיו עושיהם בתמיה אלא ודאי על הים נאמר תהלה ושוב לא פסק כך שמעתי. ולי
בכ"י כתיב הוא לגנאי כלומר עומד בשמחה: וישראל *אמרו לפניו ל"ג ואי גרם ליה מפרשין ליה כמו בפני היות בעודו קיים: **כנגד**
ליבור. כנסת ישראל שנהגה על גלותה והתפלל עליה: **נילוס וניגון לפעיד לבא.** כל מקום שנאמר ניולח למנוח בעניות לעמיד לבא הוא
מדבר ולא ידעתי הכי משמע אלא הכי הוה קים לה: **פ"י פורגמן.** הוא אומר ואחר משמית לרבים והיינו משכיל לוחש לתורגמן:

[גאולה ד'
גמרה
הפסחים
הפסחים
הפסחים]

[מסכת ג']

[קמ"ב קמ"ג]

[סנהדרין פ"א
הפסחים
הפסחים
הפסחים
הפסחים]

[לשמה כ"ז]

[לפ"ל קס"ו]

[קמ"ב קמ"ג]

[לפ"ל ל' וס"ז]

[פסח' פ"ה]

מכאן שיר לך
שאר